

Kan man räkna på människor och hur de mår ?

Hälsa till Nynäshamn!

Förebyggande arbete – social investering eller bara en kostnad ?

Några påståenden från socialarbetare och ekonomer

**Marginaliseringen i Sverige är stor och omfattande
Den är i stora delar osynlig**

Den är dyr, mycket dyr

Man kan göra något åt det

Har vi råd med det ? Vad kostar det ?

Räkna på människors utanförskap – får man det ?

**Man kan sätta ett värde på framgångsrikt förebyggande arbete
– socioekonomiska kalkyler**

Resursanvändning

- **Samhället har mycket resurser**
- **Hur använder vi dessa?**
- **Helhetsperspektiv?**
- **Passiviserande – aktiverande insatser?**
- **Kortsiktiga – långsiktiga insatser? Krav på resultat?**
- **Ger vi det vi har och inte det som människorna behöver?**

Tre viktiga frågor kring utanförskap och förebyggande arbete

Stuprörstänkandet

Kortsiktigheten

Omfördelningseffekten

– Svarte-Petterspelet

Strukturella faktorer

Styr- och uppföljningssystem

- Hälsa tillgång i balansräkningen
- Revisorernas och ekonomernas roll

Lagstiftning

- Det årliga balanskravet

Organisationsmodeller

- Samverkansförbund för barn och unga?

Ledarskapet

Mod

- Risktagande

Visioner

- Veta vad man vill och vad som krävs för att uppnå detta

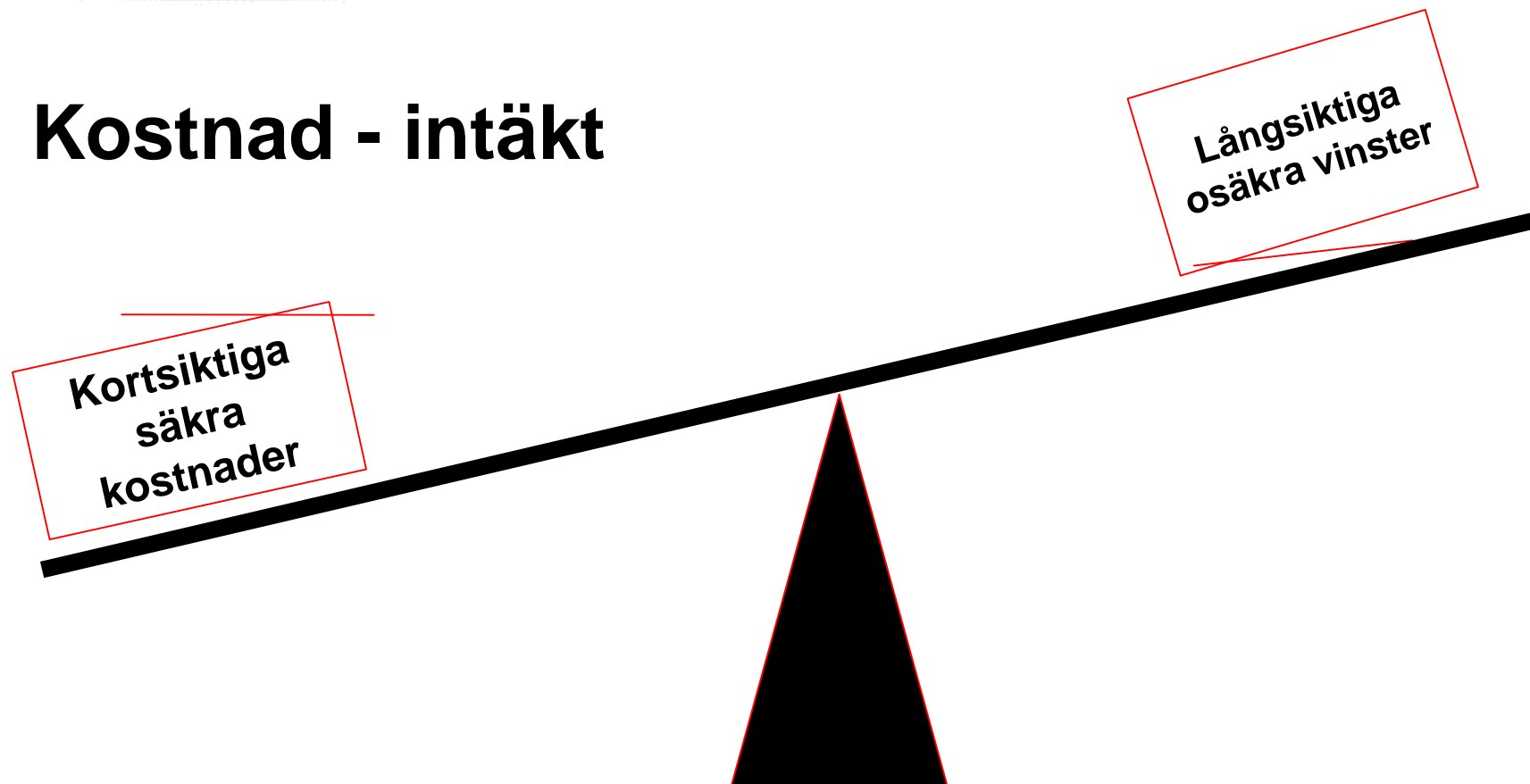
Kreativitet

- Nya grepp, våga prova nytt

Kostnad - intäkt

Tidsperspektiv

Förebyggande arbete - en investering eller en kostnad ?

STATISTIK

Hur många barn föds det i Sverige per år ?

95 000 barn

Hur många kommer att i vuxen ålder att vara marginaliserade ?

12 160 barn (12,8%)

Vad kostar det samhället under hela deras livstid ?

137 miljarder kronor

Hur stor blir produktionsförlusten ?

73 miljarder kronor

**Total kostnad på 210 miljarder kronor
för en årskull barn**

STATISTIK

Hur många barn föds det i Nynäshamn per år ?

270 barn

Hur många kommer att i vuxen ålder att vara marginaliserade ?

35 (12,8%)

Vad kostar det samhället under hela deras livstid ?

389 miljoner kronor

Hur stor blir produktionsförlusten ?

207 miljoner kronor

**Total kostnad på 596 miljoner kronor
för en årskull barn i Nynäshamn
17 miljoner per barn**

Exempel på kalkyler

Har social investeringskalkyl....

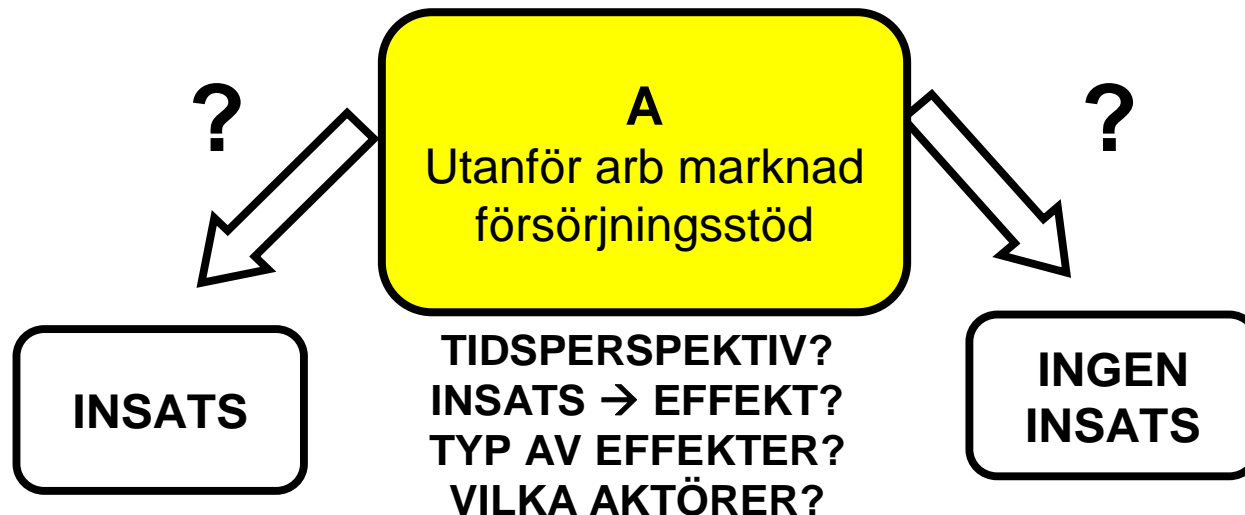
- Mobilt skolteam
- Kom-An projekt
- Ekonomiskt bistånd
- Solgården

Ska beräkna en social investeringskalkyl..

Resurser på hemmaplan

Uppdrag : Startade 1999, utvärdering av arbetet och förslag till nystart , vad behövs idag ?

Intäkt

Kostnad

Intäkt

Kostnad

Ökad prod-
förmåga
Minskade
välfärds-
kostnader

Kostnader
för insatsen

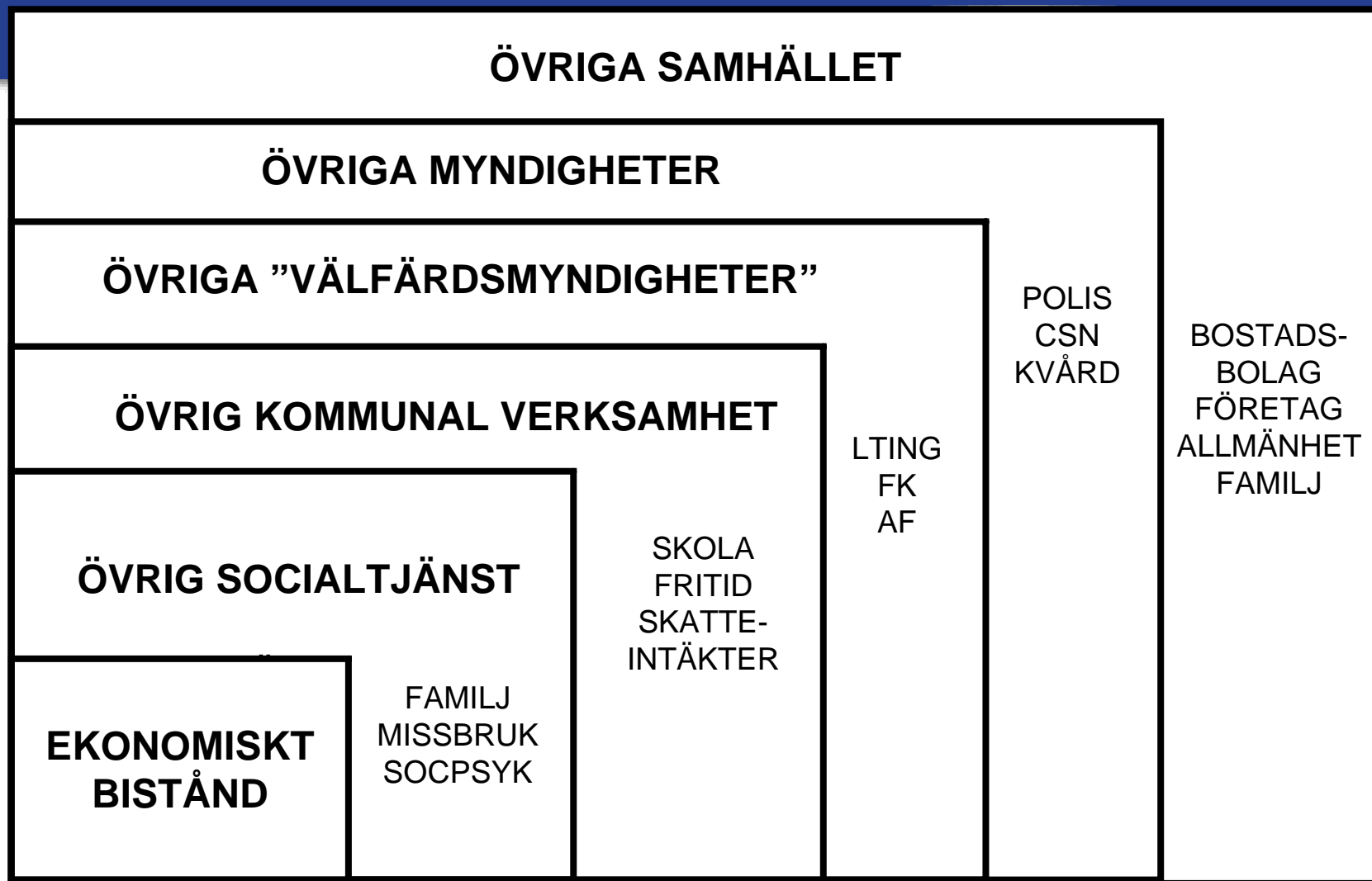
**VAD?
FÖR VEM?
NÄR?**

Minskad prod-
förmåga
Ökade
välfärds-
kostnader

EKONOMISKT
BISTÅND

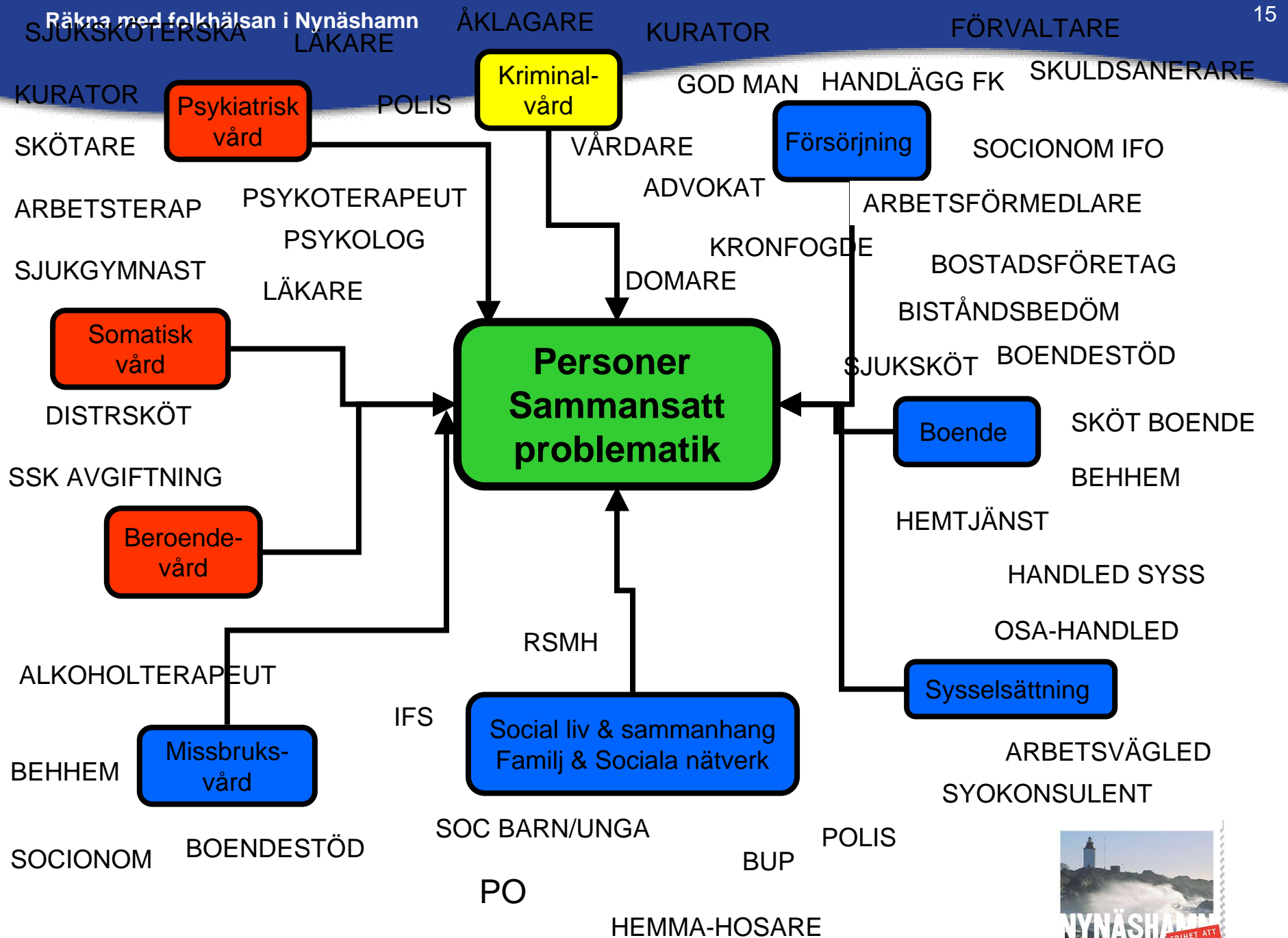
UTANFÖRSKAPETS KOSTNADER

UTANFÖRSKAPETS ISBERGSEFFEKTER

Räkneexempel – ekonomiskt bistånd

- 500 klienter
- Kvarstår 20 år med försörjningsstöd
- Kostnad 100 000 kr per år
- Summa $500 * 20 * 100\ 000 = 1$ miljard (1 000 000 000) kr

•Till detta kommer marginaliseringskostnader....

- andra kostnader för samhället
- produktionsförlust
- skatteförlust

$M(K) = K(F)+K(VFK)+K(VFL) K (P)+K(VFI)$

4 % diskontering

Marginaliseringsekvationen

marginaliseringskostnader = direkta försörjningskostnader + indirekta välfärdskostnader på kort sikt + ökade välfärdskostnader på lång sikt + uteblivna produktionsvärden + uteblivna välfärdsintäkter

$M(K) = K(F) + K(VFK) + K(VFL) + K(P) + K(VFI)$ där

$K(F)$ = direkta kostnader för försörjning

$K(VFK)$ = de indirekta välfärdskostnader som är förknippade med utanförskapet.

$K(VFL)$ = de välfärdskostnader som på lång sikt tilltar till följd av den drogfria missbrukarens fortsatta utanförskap

$K(P)$ = det produktionsvärde som inte tillförs samhället till följd av att en tidigare missbrukare trots förmåga och vilja inte får arbete börjar arbeta och producera

$K(VFI)$ = de välfärdsintäkter som inte tillförs samhället till följd av att en tidigare missbrukare inte kan börjar betala skatt, socialförsäkringsavgifter etc. eller på andra bidra till de kollektiva välfärdssystemen

Kalle (och 19 elever till)
går inte till skolan

**Mobilt
skolteam**

**Ingen
insats**

Intäkt	Kostnad
Ökad produktionsförmåga	Kostnad för mobilt skolteam
Minskade välfärds-kostnader	1,3 mkr per år

Intäkt	Kostnad
	Minskad produktionsförmåga
	Ökade välfärds-kostnader

Sannolikhet för framtida marginalisering

	Missbruk	psyk/funktionshinder	sjuk/arbetslös
Alla	35%	50%	15%
Kvinna	20%	15%	5%
Man	15%	35%	10%

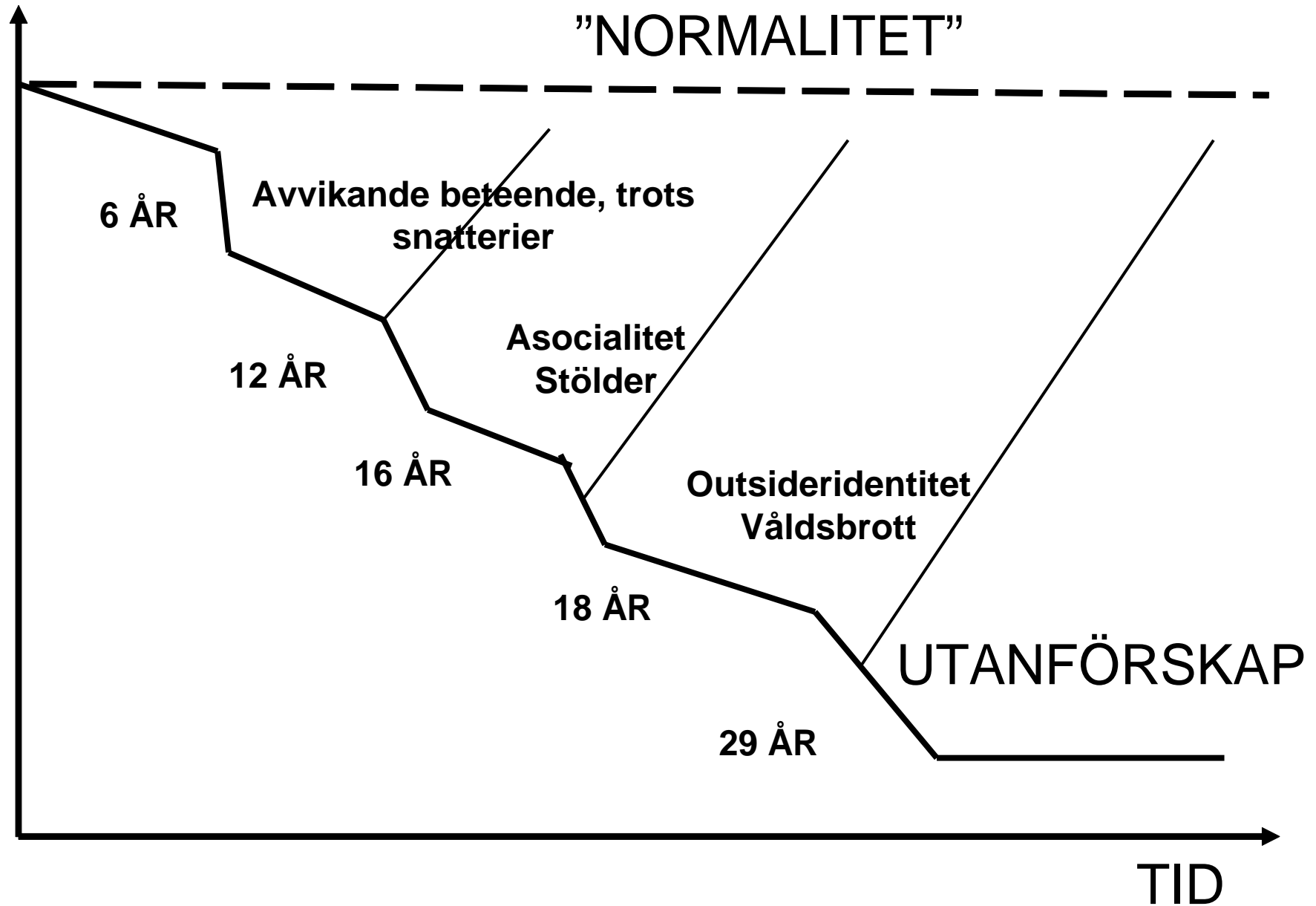
Räkna med folkhälsan i Nynäshamn

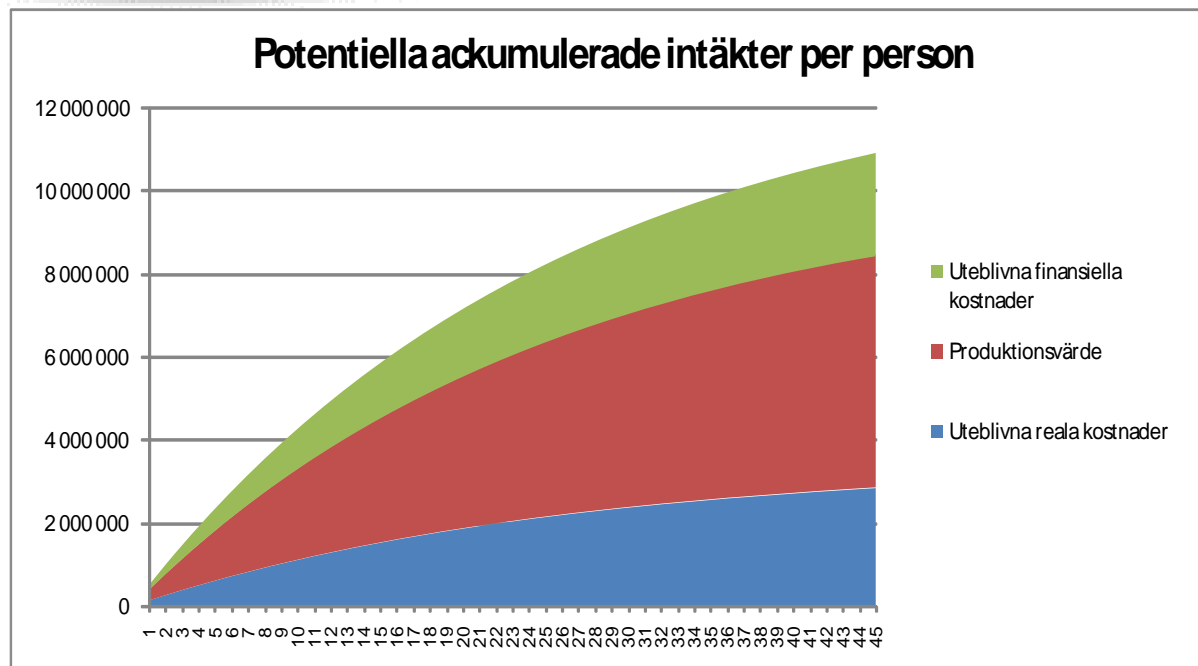
Antal	Karriärer	Arbetsförmedling	Försäkringskassan	Kommunen	Landstinget	Rättsväsendet	Övriga	Summa	totalt
20	Heroin Man	64 112	154 333	277 000	301 133	1 911 707	1 760 000	4 468 285	10%
0	Heroin Kvinna	0	0	0	0	0	0	0	0%
0	Amfetamin Man	0	0	0	0	0	0	0	0%
0	Amfetamin Kvinna	0	0	0	0	0	0	0	0%
14	Alkohol Man	19 667	98 333	191 000	115 167	184 583	26 667	635 417	5%
4	Kvinna	154 667	500 000	914 000	372 000	348 060	0	2 288 727	20%
70	Man psyk lång	0	734 412	1 536 269	1 457 169	64 169	0	3 792 019	35%
0	Man psyk kort	0	0	0	0	0	0	0	0%
30	Kvinna psyk lång	0	314 748	500 001	412 500	8 499	0	1 235 748	15%
0	Kvinna psyk kort	0	0	0	0	0	0	0	0%
0	Gudrun	0	0	0	0	0	0	0	0%
10	Unni	40 100	10 000	69 500	42 467	5 333	15 000	182 400	5%
0	Gunnar	0	0	0	0	0	0	0	0%
2	Uffe	60 000	11 667	310 000	30 067	9 667	21 333	442 733	10%
20	Summa	338 545	1 823 493	3 797 770	2 730 502	2 532 018	1 823 000	13 045 329	100%
	Per individ	16 927	91 175	189 889	136 525	126 601	91 150	652 266	

NORMALITET

Potentiella intäkter på längre sikt

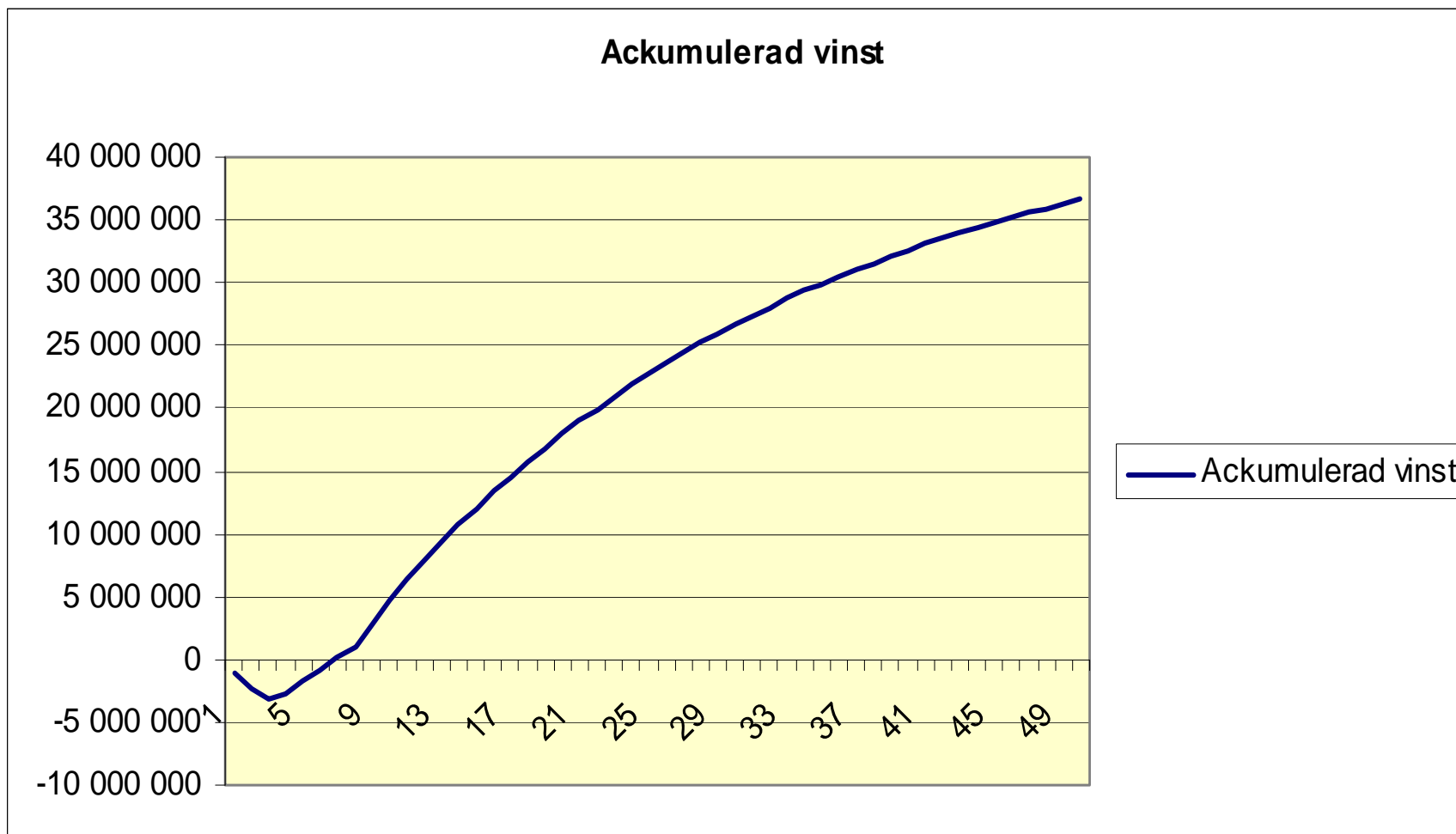

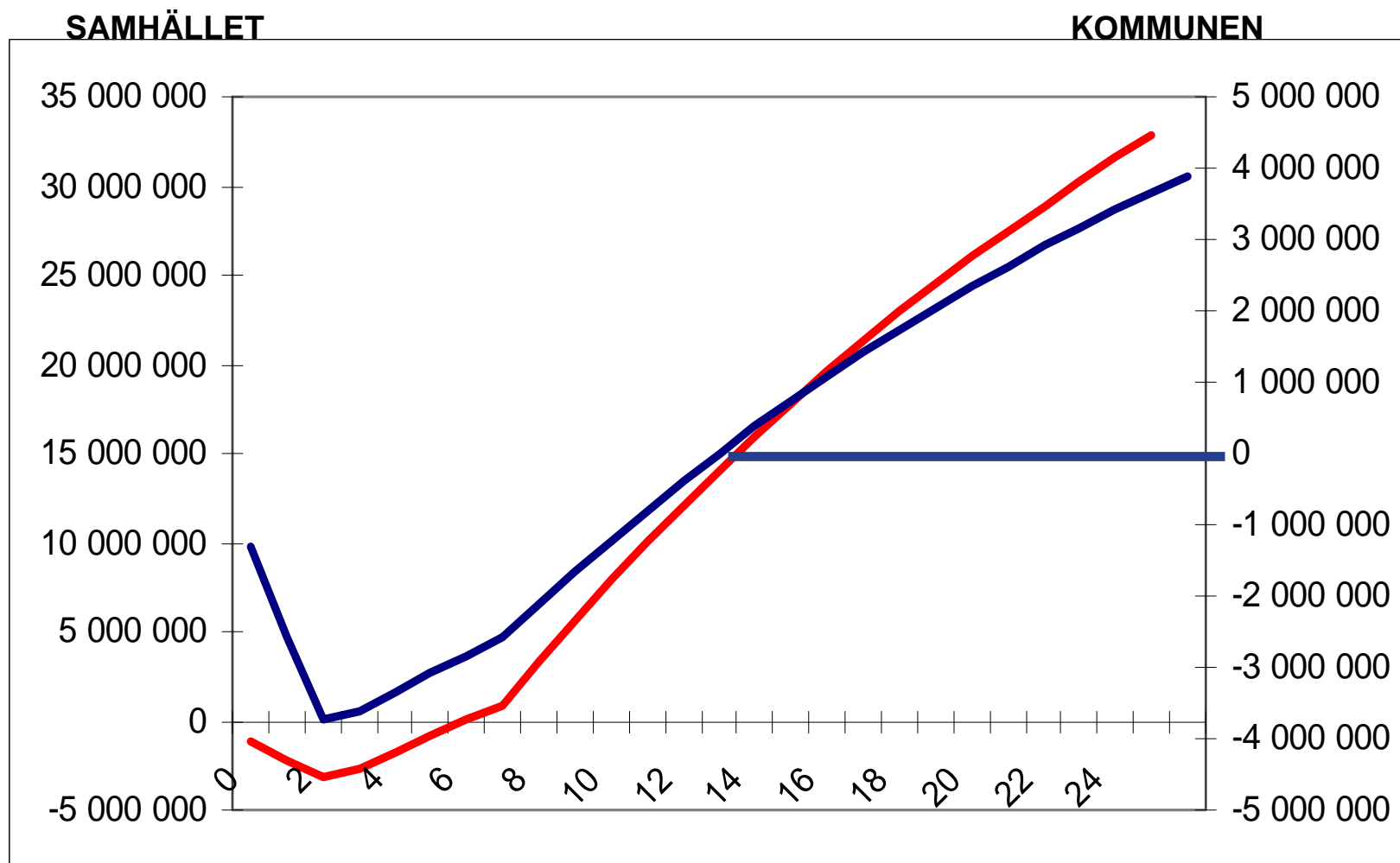
	Antal år					
	1	5	10	15	30	45
Uteblivna reala kostnader	132 239	612 252	1 115 479	1 529 095	2 378 146	2 849 595
Produktionsvärde	259 200	1 200 069	2 186 438	2 997 161	4 661 379	5 585 460
Uteblivna finansiella kostnader	115 450	534 521	973 859	1 334 963	2 076 220	2 487 814
Summa	506 889	2 346 842	4 275 776	5 861 219	9 115 745	10 922 868

Diagrammet visar på en potentiell vinst

Saknar arbete

Kom-An

Ingen insats

Intäkt	Kostnad
Ökad produktionsförmåga	Kostnad för Kom-An
Minskade välfärds-kostnader	

Intäkt	Kostnad
	Minskad produktionsförmåga
	Ökade välfärds-kostnader

Sannolikhet för framtida marginalisering

Karriärvägar

Produktionsvärde

Investeringskalkyl

$$M(K) = K(F) + K(VFK) + K(VFL) + K(P) + K(VFI)$$

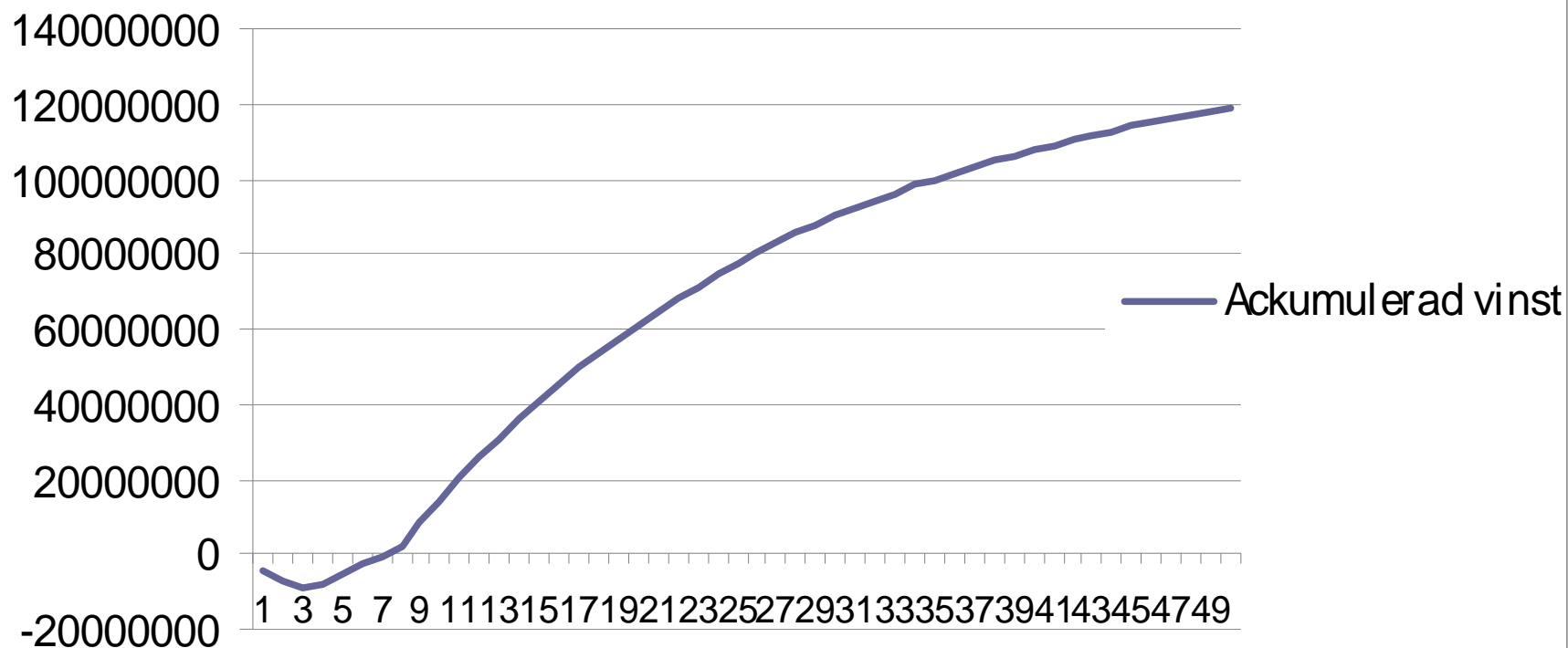
4 % diskontering

- årlig vinst
- ackumulerad vinst

Akkumulerad vinst

Investeringspuckel

En kalkylmetod för socioekonomisk investering

- Hypotetiska eller villkorade kalkyler
- Kostnad lätt att fastställa
- Insatser jämförs med att inte göra något alls
- Mäta gapet mellan utanförskap och normalläge
- Tidsperspektiv – pay-off tid
- Hela samhällets vinst

En ekonom är en person som vet priset på allt men vet vi värdet på nånting ?

		Arbets- förmedling	Försäkrings- kassan	Kommunen	Landstinge t	Rätts- väsendet	Övriga	Summa
Missbru k	Heroin Man	32 056	77 167	138 500	150 567	955 853	880 000	2 234 143
	Heroin Kvinna	26 667	164 333	385 667	159 300	611 185	533 333	1 880 485
	Amfetamin Man	21 278	67 833	192 833	53 400	534 890	800 000	1 670 235
	Amfetamin Kvinna	29 500	146 000	389 917	58 667	523 430	266 667	1 414 180
	Alkohol Man	19 667	98 333	191 000	115 167	184 583	26 667	635 417
	Alkohol Kvinna	38 667	125 000	228 500	93 000	87 015	0	572 182
Psykisk a funktion s-hinder	Man psyk lång	0	104 916	219 467	208 167	9 167	0	541 717
	Man psyk kort	0	106 916	134 400	88 333	2 500	0	332 149
	Kvinna psyk lång	0	104 916	166 667	137 500	2 833	0	411 916
	Kvinna psyk kort	0	104 916	122 000	73 600	0	0	300 516
Sjuk/Arb lös	Gudrun	10 000	237 333	52 500	77 267	5 500	0	382 600
	Unni	40 100	10 000	69 500	42 467	5 333	15 000	182 400
	Gunnar	30 000	186 000	0	80 000	0	0	296 000
	Uffe	30 000	5 833	155 000	15 033	4 833	10 667	221 367

Förebyggande arbete - en investering eller en kostnad ?

- Hur skall vi bevisa att en satsning är lönsam ?
- Hur stora kostnader är det lönsamt att satsa på en viss åtgärd ?
- Har det vi gör någon effekt ?
- Vad kostar ett utanförskap ?

Mobila skolteamet

Teamet har kvalificerad kompetens och erfarenhet från både socialtjänst och skola, dvs. specialpedagog/socionom/familjebehandlare/socialpedagog.

Mobila skolteamet har flera samarbetspartners, som t.ex. BUP, habilitering (Landsting), fältassistenter, LSS handläggare.

Ska erbjuda barn, föräldrar och skolan adekvat hjälp.

Målgrupp för mobila skolteamet

Målgrupp är barn och ungdomar upp till 15-16 år som inte förmår komma till skolan och kan ha olika typer av svårigheter som funktionshinder, psykisk eller social problematik.

Arbetsgång mobila skolteamet

Remiss kommer in från skolan med föräldrars underskrift.

Vi har som policy att svara om vi tar ärendet inom 14 dagar beroende på arbetsbelastning och ärendets komplexitet.

Insatser från mobila skolteamet

- familjesamtal
- individuella samtal med eleven
- stöttning av förälder i hemmet
- hjälp med struktur och regler i hemmet
- hjälp till att ordna en bra fritidssysselsättning
- viss undervisning i skolan
- tidsbestämt telefonstöd
- konsultation till skola och föräldrar

Antal projekt- platser 20			
Kostnader	Synliga	Osynliga	Summa
Löner	1 118 257	0	1 118 257
Lokaler	59 936	0	59 936
Övrigt	151 807	0	151 807
Summa	1 330 000	0	1 330 000

	Hela gruppen		Per individ	
	Potentiell a	Förväntade	Potentiell a	Förväntade de
Arbetsförmedling	338 545	60 938	16 927	3 047
Försäkringskassan	1 823 493	328 229	91 175	16 411
Kommunen	3 797 770	683 599	189 889	34 180
Landstinget	2 730 502	491 490	136 525	24 575
Rättsväsendet	2 532 018	455 763	126 601	22 788
Övriga	1 823 000	328 140	91 150	16 407
Summa	13 045 329	2 348 159	652 266	117 408

År	10	20	30	40	50
Summa	5 611 525	24 527 434	37 306 344	45 939 318	52 238 526
Arbetsförmedling	208 734	538 634	761 502	912 064	1 021 924
Försäkringskassan	1 124 296	2 901 221	4 101 647	4 912 613	5 504 349
Kommunen	-1 650 487	2 050 295	4 550 411	6 239 400	7 471 801
Landstinget	1 683 523	4 344 293	6 141 815	7 356 156	8 242 222
Rättsväsendet	1 561 145	4 028 500	5 695 357	6 821 426	7 643 082
Övriga	1 123 992	2 900 436	4 100 538	4 911 284	5 502 859
Prodvärde	1 560 323	7 764 055	11 955 074	14 786 377	16 852 289

STATISTIK

Hur många barn föds det i Sverige per år ?

95 000 barn

Hur många kommer att i vuxen ålder att vara marginaliserade ?

12 160 barn (12,8%)

Vad kostar det samhället under hela deras livstid ?

137 miljarder kronor

Hur stor blir produktionsförlusten ?

73 miljarder kronor

Total kostnad på 210 miljarder kronor för en årskull barn

Några exempel:

- Återbetalningstid rökavvänjningskurs mindre än ett år om hälften slutar röka och medelåldern är 58 år.
- Mobila skolteam återbetalningstid på **x** antal år.
- Metadonprogram/alkoholister avkastning på 50 till 150 gånger insatt kapital.
- Lårbensbrott kostar mellan 40 000 och 60 000 kr i direkta kommunala kostnader för ökad omsorg

Siv Jatko

Ekonom , kommunstyrelseförvaltningen,
ekonomienheten

08-520 682 61 • 076 – 125 82 61

Siv.Jatko@nynashamn.se

<http://www.nynashamn.se>

